

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی

۲۰۲۴ / ۰۹ / ۰۷

پښتو ژباړه: رحمت آریا

د پادشاه میلیندا

پوښتنې

۶۰ برخه

[د بودا عصمت]

دوه شپېتم : ښاغلی ناگه سینا! کله چې هغه مبارک بودا شو او په خپل باطن کې ئې ټول شرارتونه وسوځول (هلاک کړل) ، آیا له دې سره سره هم د شرارت پاتې شوني ئې په باطن کې پاتې وي؟

کله چې ټول شرارتونه ئې وسوځول (هلاک کړل) نور نو د شرارت هېڅ ډول وریپاتې نه وو

خو صاحبه! دا څنگه؟ آیا دده خان ونه سوځېد؟

هو گرانه پاچا! په راگه ها کې ئې پښه د ډبرې یوې ټوټې وړ ژوبله کړه¹، یو ځل خو د زحار یا خوني اسهال له لاسه وکړېده²، او یو ځل کله چې دده د ځان څلورواړه مزاجونه «امزجه اریعه» (یعنی تاوده، ساره، وچ او لاندۀ - ژ) سره گډ ودر شول نو یوه بشپړه تصفیه ورباندې تر سره شوه³، او کله چې له شیخ (آنندا) سره ئې لانجه شوه او دده خدمت ئې کاوه نو آننده ورته (د سرو اوبو پر ځای- ژ) سرې اوبه ورکړې⁴.

¹ - See Kullavagga VII, 3, 9.

² - See Mahâparinibbâna Sutta IV, 21.

³ - Mahâvagga VIII, 1, 30-33.

4 - په دې کې هېڅ شک نه شته چې دا پېښه هماغه پېښه ده چې په مهاوگه Mahâvagga VI, 17, 1-4 کې ئې یادونه شوې ده. چایلدرز ئې واتبادهه vâtâbâdha د روماتیزم rheumatism پر بنسټ ژباړي، خو زه دلته په خپلې ژباړې ټینگار کوم. په مهاوگه کې ویل شوي چې آنندا Ânandâ ورته سرې اوبه نه بلکه اوماچک ورکړ. خو

د پاڼو شمیره: له 1 تر 4

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکنې د لیکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

بڼه نو صاحبه که تنهه گنا د بودا کېدنگ پر مهال په خپل باطن کې ټول شرارتونه له منځه وړي وي – نو ډېرې چې پښه ئې ور ژوبله کړه وه، يا ئې خوني اسهال ليدلی وو او نور ئې همداسې درواخله، بايد غلظه وي. خو که همدا خبره سمه وي نو دا په دې معنی ده چې دی له شرارتونو څخه په بشپړ ډول نه وو خلاص شوی، ځکه له کرما څخه پرته خو درد نه شته. د ټولو دردونو جرړه په کرما کې پرته ده، دا د کرما پر بنسټ ده چې رېره او درد راپورته کېږي⁵. اوس چې تاسو زما مخې ته دوه سرې معضله کېښودله نو راته حل ئې کړئ.

ډري شپېټم: نه گرانه پاچا! داسې نه ده چې ټول دردونه دې په کرما کې جرړه ولري. اته علتونه شته چې له مخې ئې درد او رېره راپورته کېږي، او د همدې پر بنسټ ډېرې موجودات درد او رېره گالي. او دا اته کوم دي؟ د باد، زېږي يا صفرا، خراشکي يا بغم بيحده ډېروالي [۱۳۵] د نوموړو اخلاطو يوځايوالی، د تودخي توپيرونه، له اختلاف څخه ډډه کول، باندنی برخه او کرما. له هر يوه ياد شوي څخه يو شمېر رېرې او کراونه رامنځته کېږي او دا اته واړه هغه علتونه دي چې ډېرې موجودات ورڅخه کېږي. له دې کبله که هر څوک دعوی وکړي چې دده کرما، موجودات کروي او تر څنگ ئې د رېرې او کراو لپاره بل دليل نه وي، نو دده ادعا کذب ده.

خو صاحبه! دا ټول اووه واړه دردونه چې هر يو ئې د خپلې سرچينې په شان خپله کرما لري، نو هر يو ئې د کرما له لارې رامنځته کېږي.

گرانه پاچا! که ټولې ناروغۍ په رښتيا هم د کرما له کبله رامنځته کېدې نو ټولو به يوه نښه درلوده او له يو بل څخه به ئې توپير نه کېده. کله چې «د چا په ځان کې – ژ» باد تيت شي نو لامل ئې له دغو لسو لاملونو څخه يو لامل وي – يا د سربست له لارې، يا د تودوخي له لارې، يا د لوړې او تندې او يا د خوړنگ له لارې، يا د ډېرو درېدلو له لارې، يا د ډېر زور وهلو او هڅو له لارې، او يا د گړندي تگ له لارې، يا د طبي درملنې له لارې او يا هم د کرما له لارې. له دې کبله دا سمه نه ده چې وويل شي ټول دردونه د کرما له لارې رامنځته کېږي. په دغو لسو کې نهه ئې نهه په تېر ژوند کې او نه په راتلونکي ژوند کې فعل او انفعال لري بلکه يوازې په اوسني ژوندانه کې رابرسيره کېږي. له دې کبله دا سمه نه ده چې ووايو ټول دردونه د کرما له کبله دي. گرانه پاچا! کله چې صفرا مختله شي نو په صفرا کې اختلال د درو لاملونو له لارو رامنځته کېږي – د سربست له لارې، د تودوخي او يا د غير مناسبو خوراكي توکو له لارې. کله چې بغم رامنځته کېږي نو يا د سربست يا د تودوخي او يا د خوراكي او څښاک توکو له لارې رامنځته کېږي. کله چې له دغو درو واړو له منځه يو ئې رامنځته شي او يا له يو بل سره گډ شي نو هر يو ئې زموږ په ځان کې خپل ځانگړی درد رامنځته کوي. له همدې کبله ده چې ځانگړی درد د تودوخي د درجې د بدلون، له اختلاف څخه د ډډې او يا د باندني فکتور له کبله رامنځته کېږي⁶. او بل عمل دی چې کرما د ميوي په شان په ځان کې نغښتي لري، او

سري اوبه او اوماچک دواړه يو بل ته ورته دي او تهيري گاتها Theri Gâthâ 185 ورته همداسې نغوته لري چې دا

سري او تودې اوبه وي چې ما ئې يادونه کړې ده – ليکوال

5 - له گناه پرته د درد او خوړ شتون ناشتونی دی وگورئ: St. John's Gospel, ch. ix ليکوال

6 - هماغسې چې مخکې مو په IV, 1, 33 کې نغوته وکړه، ډېرې دا طبي مصطلحات ډېر شکمن دي – ليکوال

د پانو شميره: له 2 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de يادونه: دليکنې دليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په خپرو لولئ

د عمل په ترسره کولو سره درد رامنځته کېږي. نو هر هغه څه چې د کرما د میوي په شان رامنځته کېږي حاصل نسي د هغو نورو میوو په پرتلي زبنت لږ دی چې د نورو علتونو له کبله رامنځته کېږي. او په دې کې هغه جاهل ډېر وړاندې ځي [۱۳۶] کله چې وایي هر درد د کرما په شان خپل حاصل لري. د بودا له بصیرت پرته بل هېڅوک نه شي کولی چې د عمل د کرما اندازه سمه کړي شي.

څلور شپيتم: گرانه پاچا! کله چې د هغه مبارک پښه د ډبرې په توتې څیرې شوه نو رامنځته شوی درد د هېڅ یوه اتو علتونو له کبله رامنځته نه شو چې ما ئي یادونه وکړه، ددې درد لامل باندنی فکتور وو. گرانه پاچا! دا ډېوه دتیا وو چې د تنها گنا پر وړاندې ئي د زېږون د سلهاوو زرو پرله پسې کلونو په اوږدو کې کرکه درلودله.⁷ د همدې کرکې له کبله ول چې ډېوه دتیا یوه ډېره غټه ډېره راپورته کړه او لاندې ئي په دې هیلې وغورځوله چې که د تنها گنا پر ککړې وموښلي. خو کله چې ډېره ئي له پاسه خوشي کړه نو د خوشي شوي ډبرې په لارې کې دوي نوري ډبرې را پیدا شوي او مخکې له دې چې پر تنها گنا باندې وموښلي د دواړو ډبرو د کرس له کبله یوه پرخچه راخوشي شوه او د هغه مبارک پر پښې باندې وموښتله، او پښه ئي ویني شوه. اوس نو دا ویل اړین دي چې د هغه مبارک په ځان کې رامنځته شوی درد یا دده د خپلې کرما له کبله وو او یا د بل چا د عمل له کبله. له دغو دواړو دلایلو پرته بل ډول درد نه شي رامنځته کېدای. کله چې یو تخم نه شین کېږي- نو لامل ئي یا د خاوري بدوالی دی او یا دا چې دا تخم په خپله نیمگرتیا لري. یا کله چې یو خوراکی توکي نه هضمېږي - نو لامل ئي یا په نس کې د کومې نیمگرتیا له کبله او یا په خپله د خوراکی توکو له کبله ده.

پینځه شپيتم: خو سره له دې چې هغه مبارک هېڅکله داسې درد نه دی لیدلی چې دده د خپلې کرما یا له اختلاف⁸ څخه د ډډې کولو له کبله رامنځته شوی وي خو بیا هم هغه مبارک د نورو شپږو هرو علتونو له کبله وربرېد او خورمن شو. او هغه درد چې ده گاللی دوني درد نه وو چې دې دې له ژوندانه څخه بې برخې کړي. گرانه پاچا زموږ دغه بدن ته درد د څلور مرکبه عناصرو د ډولونو له لارې راځي⁹ د مرغوبو احساساتو او یا بالعکس، د په زړه پورې/خوندور او نامطبوع احساس له لارې. گرانه پاچا! یوه خاورینه لوټه په پام کې ونیسي چې که څوک ئي پورته هوا ته وغورځوي او بېرته ځمکې ته راپوږزي. آیا دا د کوم تر سره شوي پخواني عمل پایله ده چې لوټه په دې ډول راولوېږي؟

نه صاحبه. د دوني پراخي ځمکې پر مخ داسې دلیل نه شته چې د بنه یا شریر عمل پایله دې تجربه کړي شي. دلیل ئي له کرما څخه جلا او مستقله او باید د اوسمهال سبب [۱۳۷] وي چې لوټه په دې ډول پر ځمکې راپوږزي. بنه نو گرانه پاچا، په پورتنی مثال کې کولی شو تنها گنا همدا پراخه ځمکه وگڼو. او په لوټې باندې د هر عمل د تر سره کولو په قطع نظر سره به لوټه په خپله رالوېږي، نو همدا شان د تنها گنا د هر عمل په قطع نظر سره ده چې ډېره دده پر پښې باندې راوغورځېدله.

⁷ - So below, IV, 3, 28.

⁸ - ویسه مه - پریهاره - گا Visama-parihâra-gâ په دواړو سیمه‌الي او پالي کې همداسې ویل شوي دي - لیکوال

⁹ - اوبه، اور، هوا او خاوره (آپو âpo، تگو tego، ویو vayo او پتهاوي pathavî) لیکوال

شپږ شپېتم : يو ځل بيا گرانه پاچا، يو بله بېلگه واورئ، چې يو څوک ځمکه څېري او قلبه کوي ئې. اوس پوښتنه دا ده چې دا عمل د کوم پخواني عمل د پايلې له کبله رامنځته شوی دی؟

څرگنده ده چې نه صاحبه

چې داسې ده نو، د ډبرې رالوبدل هم همداسې درواخله. همداسې پر هغه باندې د خوني اسهال راتلل د کوم پخواني عمل د پايلې له کبله نه ول راغلي، د خوني اسهال راتلل د درو اخلاطو د يو والي له کبله ول. او همدا شان که پر دې باندې که هر ډول بدني ناروغی راغلي وي نو ريشه ئې دده په کرما کې نه بلکه له تېرو شپږو يادو شويو علتونو څخه کوم علت به وو. په همدې هکله د هغه مبارک له خولې چې تر ټولو رب النوعو لور دی د سمیتو نيکايه¹⁰ په پرتميني ټولگي کې د سوتا¹¹ په نثر کې چې له موليې سيوکه¹² وروسته ويل شوی داسې راغلي دي: "سيوکه، يو شمېر مشخص دردونه دي چې د صفر اوي اخلاطو له کبله رامنځته کېږي. او ته باید په ډاډ پوه شي چې دا کوم دي ځکه په نړۍ دا عام شوی مفهوم دی چې دا کوم دي. خو سيوکه، برهمنان او سمنه گان په دې فکر او ادعا دي چې هر ډول خوند / تلذذ يا درد يا بي توپيره احساس او د هر انسان د عمل اوسنی پايله تل د پخواني تر سره شوي عمل له لاسه ده - دوی د ډاډمنتيا له لارېب فيه هم وړاندې ځي، دوی د علم د لارېب فيه له کرښو وړاندې ځي نو له دې کبله زه وایم چې هغوی په غلطه دي. او همداسې ده د هغو دردونو خبره چې له بلغمي اخلاطو، يا بادي اخلاطو، او يا د درو واړو د يو ځایوالي او يا د تودخي د بدلون او يا له اختلافه د دې کولو، [۱۳۸] يا د باندنيو فکتورونو او يا د کرما د پايلې له کبله راپورته کېږي. په هر ياد شوي حالت کې ته باید په ډاډ پوه شي چې دا کوم يو دی ځکه اوس دا يو عام مفهوم دی چې دوی څه شی دي. خو هغه برهمنان او سمنه گان چې په دې فکر او ادعا دي چې هر ډول خوند / تلذذ يا درد يا بي توپيره احساس او د هر انسان د عمل اوسنی پايله تل د پخواني تر سره شوي عمل له لاسه ده - دوی د ډاډمنتيا له لارېب فيه هم وړاندې ځي، دوی د علم له لارېب فيه له کرښو وړاندې ځي نو له دې کبله زه وایم چې هغوی په غلطه دي." نو گرانه پاچا داسې نه ده چې ټول دردونه دي د کرما د پايلې له کبله رامنځته شوي وي. او تاسو باید د يوه حقيقت په توگي ومنئ کله چې هغه مبارک بودا شو نو په خپل باطن کې ئې د شرارت ټولو ټولونو ته اور اچولی وو.

ډېر بڼه ناگه سینا! همداسې ده؛ او هر څه چې تاسو وایاست هغه منم

[په دې سره د بودا د عصمت معضله پای مومي]

نور بيا

[د تفکر د گټو په هکله]

يادونه: قدرمنو لوستونکو! دا هم د بناعلي رحمت آريا د آرشيف: لپنک

¹⁰ - Samyutta Nikāya

¹¹ - Sutta

¹² - Moliya Sīvaka